

Postanowienie z dnia 22 października 2004 r., II CK 96/04

Po wydaniu postanowienia o udzieleniu przybicia (art. 987 i 988 k.p.c.) wniosek wierzyciela o zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie może być uwzględniony.

Sędzia SN Marian Kocon (przewodniczący)

Sędzia SN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

Sędzia SA Wojciech Kościółek

Sąd Najwyższy w sprawie egzekucyjnej z wniosku wierzycieli Banku Polska Kasa Opieki, S.A., Oddziału w G. i "I. Bank", S.A., Oddziału w Ł. przeciwko dłużnikom Małgorzacie G. i Zbigniewowi G. przy udziale licytantów Marii H. oraz Krzysztofa H. o egzekucję z nieruchomości, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 22 października 2004 r. kasacji dłużników od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 maja 2003 r.

oddalił kasację, przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokata Pawła K. kwotę 900 zł kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz zasądził od dłużników na rzecz licytantów Marii H. i Krzysztofa H. kwotę 1200 zł kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy oddalił zażalenie dłużników małżonków G. i Zbigniewa G., wniesione na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 18 października 2002 r., w którym przysądzona została własność oznaczonej w nim nieruchomości na rzecz licytantów małżonków Marii H. i Krzysztofa H. Licytanci uiścili cenę nabytej nieruchomości w całości i wykonali wszystkie warunki licytacyjne.

Sąd Rejonowy stwierdził, że postanowienie o udzieleniu przybicia wspomnianej nieruchomości, należącej do dłużników i będącej przedmiotem przetargu w dniu 18 marca 2002 r., uprawomocniło się w dniu 26 marca 2002 r. Nabywcy nieruchomości w terminie wykonali wszystkie warunki licytacji, dlatego

należało przysądzić im własność na podstawie art. 998 § 1 k.p.c. Wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, złożony przez jednego z wierzycieli w dniu 11 października 2002 r., nie może być skuteczny, gdyż jego uwzględnienie prowadziłoby do naruszenia praw innych podmiotów, tj. innego wierzyciela i nabywców wykonujących w dobrej wierze wszystkie warunki licytacji nieruchomości.

W zażaleniu na postanowienie o przysądzeniu własności nieruchomości dłużnicy wnosili o jego uchylenie, stwierdzając, że podjęli negocjacje z egzekwującym wierzycielem dotyczące restrukturyzacji zadłużenia oraz że zapłacili na poczet zadłużenia 29 300 zł. W ocenie dłużników, wierzyciel „jako gospodarz postępowania” zawsze może domagać się skutecznego zawieszenia postępowania egzekucyjnego.

W ocenie Sądu drugiej instancji, zażalenie dłużników jest nieuzasadnione. Licytacja odbyła się, była prowadzona w sprawie o egzekucję z nieruchomości przeciwko dłużnikom na wniosek wierzyciela – Banku Polska Kasa Opieki, Oddział w G. Postanowienie o udzieleniu przybicia uprawomocniło się w związku z niewniesieniem zażalenia przez podmioty uczestniczące w egzekucji. Licytanci wykonali warunki licytacyjne określone w art. 967 zdanie pierwsze k.p.c., co uzasadniało wydanie postanowienia o przysądzeniu własności na rzecz nabywców na podstawie art. 998 k.p.c.

Według Sądu Okręgowego, wniosek wierzyciela o zawieszenie egzekucji z nieruchomości, zgłoszony po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu, jest bezskuteczny, nie jest bowiem możliwe stosowanie na tym etapie postępowania egzekucyjnego art. 820 k.p.c., gdyż byłoby to sprzeczne z przepisami regulującymi egzekucję z nieruchomości.

W kasacji dłużników zarzucono naruszenie art. 820 k.p.c., polegające na błędnej wykładni, a w konsekwencji na niewłaściwym jego zastosowaniu. Skarżący wnosili o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W kasacji skarżący dłużnicy zarzucili naruszenie art. 820 k.p.c. w wyniku błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania, przejawiające się tym, że Sąd Okręgowy przyjął bezskuteczność wniosku wierzyciela o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, zgłoszonego po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu nieruchomości. Skarżący zaprezentowali pogląd, że art. 820 k.p.c. ma charakter

ogólny i nie wprowadzono w nim żadnych ograniczeń odnośnie do czasu składania przez wierzyciela wniosku o zawieszenie egzekucji w toku postępowania egzekucyjnego. Wniosek wierzyciela nie wymaga nawet żadnego uzasadnienia i pozostaje poza wszelką kontrolą sądu. W związku z tym wierzyciel może wystąpić z wnioskiem o zawieszenie postępowania egzekucyjnego na każdym jego etapie, a wniosek taki wiąże organ egzekucyjny.

Stanowisko takie nie może być uznane za trafne.

Zgodnie z art. 820 k.p.c., organ egzekucyjny zawiesza postępowanie na wniosek wierzyciela. W przepisie tym istotnie wyrażona została ogólna reguła postępowania, że wniosek wierzyciela o zawieszenie egzekucji nie wymaga żadnego uzasadnienia i w zasadzie pozostaje poza kontrolą organu egzekucyjnego. W rezultacie organ egzekucyjny nie może uznać wniosku wierzyciela za niedopuszczalny, egzekucja sądowa toczy się bowiem przede wszystkim w interesie egzekwującego wierzyciela, toteż wierzyciel powinien mieć decydujący wpływ na jej przebieg.

Przepis art. 820 k.p.c. ma zastosowanie w odniesieniu do wszystkich sposobów egzekucji sądowej, w tym także do egzekucji z nieruchomości (art. 921 i nast. k.p.c.). Nie oznacza to jednak, że wniosek o zawieszenie mógłby być skutecznie zgłoszony przez wierzyciela w każdym etapie postępowania egzekucyjnego obejmującego nieruchomość dłużnika bez względu na stan zaawansowania tego postępowania. Zgodnie z art. 981 k.p.c., jeżeli należność wierzyciela objęta egzekucją będzie zapłacona wraz z kosztami przed zamknięciem przetargu, komornik umorzy egzekucję. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2000 r., I CKN 761/00 ("Prawo Bankowe" 2000, nr 12, s. 13) wyjaśniono, że stosownie do art. 981 k.p.c., dłużnik wezwany do spełnienia świadczenia przez komornika w trybie art. 923 k.p.c. ma możliwość zapobieżenia sprzedaży licytacyjnej tylko do czasu zamknięcia przetargu. Zamknięcie przetargu jest terminem końcowym, w którym dłużnik może przez zapłatę egzekwowanej należności wraz z odsetkami spowodować umorzenie egzekucji z jego nieruchomości. Stanowisko takie należy uznać za uzasadnione, w związku z czym należy przyjąć, że moment zamknięcia przetargu ma także istotne znaczenie w zakresie określenia sytuacji prawnej egzekwującego wierzyciela.

Jeżeli po zamknięciu przetargu wydane zostało odpowiednie postanowienie o udzieleniu przybicia na rzecz określonych licytantów (osób trzecich – art. 987 i 988

k.p.c.), nie może już być uwzględniony wniosek wierzyciela o zawieszenie postępowania egzekucyjnego bez względu na przyczynę złożenia wniosku organowi egzekucyjnemu, np. z racji zawarcia stosownego porozumienia wierzyciela z dłużnikiem i częściowego wykonania zobowiązania przez dłużnika, dalsze bowiem postępowanie egzekucyjne toczy się także w interesie licytantów uczestniczących w przetargu i spełniających wszystkie warunki licytacyjne. Sąd może odmówić udzielenia przybicia, jeżeli postępowanie egzekucyjne podlegało zawieszeniu, a więc gdyby wcześniej (przed zamknięciem przetargu) wierzyciel złożył odpowiedni wniosek o zawieszenie (art. 820 w związku z art. 991 § 2 k.p.c.). Po zamknięciu przetargu i wydaniu postanowienia o przybiciu na rzecz licytantów (art. 987 k.p.c.) organ egzekucyjny nie może uwzględnić wniosku wierzyciela o zawieszeniu egzekucji z nieruchomości dłużnika. Trafnie zatem stwierdził Sąd drugiej instancji, że zaniechanie wydania przez Sąd pierwszej instancji postanowienia o oddaleniu wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie stanowi uchybienia procesowego, które mogłoby mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Uznając, że zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego nie narusza art. 820 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

